

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) - 22

Nr.5 (112) 1969 gegužės 31

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

Lietuvių švietimo ir šeimos metai

PLB Valdyba 1969 metus paskelbė lietuvių švietimo ir šeimos metais. Norima, kad lietuviškasis švietimas ir lietuviškoji šeima šiais metais taptų pagrindiniu tremtinių ir emigrantų rūpesčiu. Ar taip ir bus? Pesimistai į šias pastangas seniai yra numoję ranka. Paskelbti galima, bet vykdyti - per sunku. Juk tai reiškia: pradėti mokyti vaikus lietuviškai, leisti juos į vargo mokyklas, į lietuviškąją gimnaziją, rūpintis, kad jaunimas lietuvių, kurtų lietuviškas šeimas. Ar tai įmanoma?

Kiek lietuvių tėvų Vokietijoje išmoko savo vaikus lietuviškai? Statistikos neturime, betgi ir be jos aišku - gal tik koks pora dešimčių. Bendruomenės narių yra netoli 900, viso lietuviškos kilmės tautiečių priskaitoma net iki 8.000. Kad šeima yra tapusi savo vaikų atžvilgiu lavonine - akivaizdu. Ypač mišri šeima. Kiek tėvų leidžia savo vaikus į vargo mokyklas? Kur leisi, jei tų vargo mokyklų beveik nėra?! Vos 4 ar 5 teveikia ir tos pačios nereguliarai. Joms trūksta mokinių, trūksta mokytojų. Senųjų mokytojų, kurie paliego ir suseno, jaunimas nepakeičia. Rodos, tik viena mokykla gali pasigirti jauna mokytoja. Bendruomenės veikėjai dėl to tarp savęs svaidosi piktais žodžiais, grūmojasi kumščiais: girdi, centras per maža rūpinasi bendruomenės apylinkėmis, per menki ryšiai su jomis. Dėl to taip nusigyvenom.

Galimas dalykas, kad priekaištas turi pagrindo. Svarbesnės lietuvių nuosmūkiu priežastys bene bus kur kitur. Vis labiau įsitikinam, jog tauta - tai tik kraštas, kuriame gyvenam. Kad ji yra kultūra, papročiai, kalba, biologinis tipas ir kad visa tai gali tarpiti ir svetur, nustojus savojo krašto, gimtinės, jau nepajėgiam išvelgti. Galvojam ir sakom: nustoję gimtojo krašto, nustojom tautos. Be krašto išsilaikyti svetur neįmanoma! Šitas įsitikinimas mūsų sąmonę vis labiau užvaldo ir paraližuoja norą priešintis svetimybėms. Kiekvienas įsitikinimas, kaip pats žodis nurodo, yra susijęs su tikėjimu, kuris juk susisiečia su mūsų asmens gelme, dėl to jį palaužti, juo labiau pašalinti, yra labai sunku. Protingi argumentai, net gyvenimo faktai, nevisada pajėgia mūsų įsitikinimus sukrėsti. Veltui istoriniai pavyzdžiai, kad tauta ar jos dalis išsikrausto iš savo gimtojo krašto ir jį suranda kitur (senieji izraelitai, Pavolgio vokiečiai, visų laikų ir visų kraštų mažumos)! Mums atrodo, kad mažuma mes negalim išlikti, nes taip įsitikinom.

Iš seno gerbdami kitas tautas, ypač vadinamas kultūringas, praradom pagarbą savajai ir tuo pagrindom savo įsitikinimą - galim būti lietuviais tik Lietuvoje.

Vokiečiai, kurie iki šiol neprileido minties, kad jų krašte galėtų egzistuoti mažumos, pradeda su šia mintimi susitaikyti. Tik jie atidžiai stebi, ar mes patys norim mažuma būti: ar mes mokom savo vaikus lietuviškai, ar mes steigiam lietuviškas mokyklas, ar leidžiam savo vaikus gimnazijon, kiek mūsų vaikų kuria lietuviškas šeimas. Tautinei gyvybei palaikyti vokiečiai kasmet suleidžia lietuviškan organizman stambias pinigines injekcijas. Šitai tęsiasi jau kelinti metai. Bendroji Vokietijos politinė raida vargu ar yra tokia, kuri mums šią paramą garantuotų neribotam laikui, mums su savąja lietuvybe tik vegetuojant. Nuo mūsų pačių priklausys, ar mes parodysim energijos palaikyti lietuvybei, visų pirma lietuviškoms vargo mokykloms ir gimnazijai, ir tuo akivaizdžiai vokiečius įtikinsim paramos reikalingumu.

Atrodo, jog šie ir ateinantys vieneri dveji metai bus šia prasme lemiantys. Jei neįstengsim pakankamai stipria lietuviška veikla vokiečiams prisistatyti, būsim jų nurašyti. Pirmiausia išseks pinigines injekcijas, paskui ateis spaudimas lietuviškoms institucijoms - ir trumpu laiku lietuvybė virs lavonu. Tai ne kokia pesimistinė vizija ar fantazija, tai taps tikriausia realybe, jei lietuviško gyvastingumo terodysim tiek, kiek iki šiol rodėm: 4-5 vargo mokyklom, vargais negalais surenkamu šimtu mokinių Vasario 16 gimnazijai, vis retėjančiais lietuviškais renginiais, mirštančia lietuviška šeima.

Lietuvių švietimo ir šeimos metais yra verta Vokietijos lietuviams rimtai pagalvoti ir susirūpinti, kokia lietuvybės ateitis šiame krašte. Ji tikrai bus liūdna, jei iš dabartinio nuosmūgio nepakilsim: jei iš buvusių benamių DP nesusiformuosim tvirta lietuviška mažuma, kuri savuosius namus laikinai surado svetingoje Vokietijoje.

----- xXx -----

V y s k u p a s Europos lietuviams katalikams

Laisvojo pasaulio lietuvių spaudoje balandžio antroje pusėje paskelbta žinia, kad popiežius Povilas VI vėl paskyrė vyskupą už Lietuvos ribų esantiems Europos lietuviams katalikams. Toms pareigoms parinktas prel.dr. Antanas Deksnys, East St. Louis, Ill. (JAV) lietuvių parapijos klebonas.

Nominuotasis vyskupas yra gimęs 1906 gegužės 9 Butėniškyje, Juodupės valsč., Rokiškio apskr. Gimnaziją baigė Rokiškyje (1926), kunigų seminariją Kaune ir 1931 gegužės 30 buvo iššventintas kunigu. Pavikaravęs Panevėžyje ir Biržuose, 1936 išvyko gilinti studijų į Šveicarijos Fribourgo universitetą, kur 1941 atsiekė filosofijos daktaro laipsnį. Tais pačiais metais naujasis daktaras išvyko į JAV-bes ir ten įsijungė į lietuvių pastoraciją. Prieš ketverius metus buvo pakeltas prelatu. Vyskupo šventimus priims birželio 15 JAV-bėse.

Vokietijos lietuviai sveikina naująjį vyskupą ir laukia jo atvykstant.

Kreipiame skaitytojų dėmesį, kad pakeistas Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybos ir Vasario 16 gimnazijos telefono numeris. Dabar jis yra 06256-322

V A S A R I O 16 G I M N A Z I J O J

Pasikalbėjimas su Vasario 16 gimnazijos kuratorijos
pirmininku V. Natkevičium

R e d a k c i j a : Kokios aplinkybės verčia statyti naują bendrabutį?

P i r m i n i n k a s : Senasis bendrabučio pastatas, Rennhofo pilis, nupirkta 1953, griūva. Vokiečių statybos įstaigos Mannheime apskaičiavimu, kapitalinis pilies remontas atsieitų apie 400.000,-- LM. Be jo pastatas toliau naudoti bendrabučiuviui neįmanoma, ypač berniukų gyvenamos patalpos. Kas jas matė, žino, kad lubų balkiai supuvę ir gresia įgriūti, langų rėmai taip pat išpuvę, nuo sienų byra tinkas, išmušalai nuplyšę, elektros įrengimai tiek pasenę, kad juos reikia kuo greičiausiai pakeisti naujais. Verandos balkonas vos laikosi, ant jo mokiniams vaikščioti draudžiama, kad nei-griūtų. Į daugelį balkių ir kitų medinių pastato dalių įsiveisusios kirvarpos baigia juos suėsti. Stogas (jo dalis neseniai remontuota) prakiuręs, kai kuriuose kambariuose lyjant įvarva vanduo. Iš lauko pastatas taip pat būtų reikalingas naujai nudažyti. Visi šie neatidėliojami taisymai ir surytų minėtą sumą. Ir atlikus pagrindinį remontą, taisymai nesibaigtų, nes pilis per 100 metų senumo ir jos griuvimą vargu ar galima sulaikyti. Nuolat girdėti tėvus kalbant, kad jie į tokių bendrabutį savo vaikų neleis. Mažiau nusiskundimų mergaičių patalponis, nes čia yra buvę geriausi pilies ponų kambariai. Jų parketas, langų rėmai reikalauja betgi kapitalinio remonto, kuris neišsimoka. Iš tikrųjų, ne vienas tėvas ir ne viena motina yra nutarę savo vaikų neleisti Vasario 16 gimnazijon po to, kai pamatė bendrabučio patalpas. Taigi ir ši aplinkybė verčia skubėti naują bendrabutį statyti.

R e d a k c i j a : Ar pramatoma Vasario 16 gimnaziją dar taip ilgai išlaikyti, kad prasminga statyti naują bendrabutį?

P i r m i n i n k a s : Kai gimnazija 1954 sausyje buvo iš Diepholzo perkelta Hüttenfeldan, jau tada man teko joje mokytojauti. Anuomet, atsimenu, direktorius ir mokytojai savo tarpe retkarčiais pasvarstydavo gimnazijos ateitį. Optimistai pramatydavo jai apie 10 metų, pesimistai 5. Tuo tarpu gimnazija susilaukė jau 15 su puse metų! Be abejo, tai nereiškia, kad ji egzistuos dar šimtą metų, bet kad ji gali išsilaikyti dar tiek pat metų, gal ir dvigubai ilgiau - priklausys visų pirma nuo pačių lietuvių. Nuo lietuvių, kurių apie 3.000 priskaitoma Vokietijoje, ir nuo tų tautiečių, kurių dešimtys tūkstančių gyvena kituose Vakarų kraštuose, ypač užjūriuose, ir kurių banko sąskaitos vis auga... (Tik, sako, jų širdys lietuvių, augant bankų sąskaitoms, proporcingai šąla). Vokietijcs lietuviai turi padaryti rimtą sąžinės sąskaitą, ar jie duos gimnazijai kasmet bent 30 naujų mokinių, tinkamų jai. Iki šiol, paskutiniaisiais metais, šis skaičius būdavo pasiekiamas. Tik kai kurie tėvai (ypač inteligentinių profesijų) savo gabesnius vaikus dar vis atiduoda mokyti ir auklėti vokiečių gimnazijoms. Jų sąžinę reikėtų pabadyti aštriomis ylomis, jei norim apčiuopiamų rezultatų.

Užjūrio lietuviai, iki šiol sumetę gimnazijai net 1/3 visų reikalingų lėšų, turės savo pinigines atverti plačiau. Gal ne tiek tie, kurie yra susispietę šalpos būreliuose, o daugiau anie, kurie dar stovi šalia jų ir gimnazijai yra šykštūs.

Kasmet reikės bendrabučio statybai iš lietuvių surinkti 80.000.-- DM (20.000,-- dol.). Statyba truks apie 5 metus, taigi viso lietuvių turės suaukoti apie 400.000,--DM arba 100.000,-- dolerių.

Aukotojams išduodami pažymėjimai finansų įstaigoms pateikti mokesčių nurašymui.

JAV-bėse gyvenantieji savo aukas gali siųsti per BALFą arba čekiais tiesiog gimnazijai.

P i r m i e j i a u k o t o j a i :

Lietuvaičių Seselių Institutas, Putnam (JAV-bėse) aukojo 50,--dol. Kun.Petras Patlaba, St.Patlaba ir Ad.Rumša, visi iš Čikagos - po 5,-- dol., Juozas Petrauskas ir M.E.Bankys, abu iš Detroito - po 10,-- dol., Kz.Vainius (tragiškai žuvusio brolio Antano atminimui) - 25,-- dol., tėv.A.Bernatonis iš Dieburgo - 160,--DM, tėv.Konst.Gulbinas iš Münsterio - 20,--DM ir dr.V.Lėnertas iš Stegeno - 104,--DM.

Vasario 16 gimnazijos kuratorija aukotojams nuoširdžiai dėkoja.

--- x ---

Kun. Ben. S u g i n t a s atšventė auksinį kunigytės jubiliejų

Didysis Vasario 16 gimnazijos geradarys ta proga buvo šauniai pagerbtas Čikagoje. Gegužės 4 Šv.P.Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje atlaikytos iškilmingos padėkos mišios.

Gegužės 11 Vyčių salėje suruošti pagerbimo pietūs.

Vasario 16 gimnazija pasveikino savo geradarių ir padovanojo tautiniais ornamentais išaustą stulą.

Nuo 1949 rugsėjo 1 iki šio laiko kun.B.Sugintas surinko Vasario 16 gimnazijai 139.820,-- dol. arba daugiau negu pusmilijonį DM.

Savo laiške sukaktininkas skundžiasi, kad aukų rinkimas vis sunkėja: turtingieji nieko neduoda, o vargingesnieji išmiršta.

--- x ---

S v e č i a i n e b u v ė l i a i

Visuotinai žinomas posakis, kad būti Romoje ir nepamatyti popiežiaus, tai veltui kelionė. Lietuviai turistai iš to posakio pasidarė kitą, būtent - būti Vokietijoje ir neaplankyti Romuvos, tai tas pats, kas būti Romoje ir nepamatyti popiežiaus.

Lietuvių jezuitų provinciolas tėv. Ged. K i j a u s k a s, pasinaudodamas jezuitų suvažiavimo Romoje pertrauka, balandžio 29 atskubėjo į Romuvą susipažinti su Vasario 16 gimnazija ir jos gyvenimu. Svečias apžiūrėjo mokinių bendrąbutį, lankė įvairias klases tikybos pamokų metu, valgė kartu su moksleiviais jų valgykloje, meldėsi su jais bažnytėlėje, kalbėjosi privačiai ir pasakė visiems bendrą kalbą. Buvo patenkintas galėjęs konstatuoti, jog daugumas mokytojų nuoširdžiai stengiasi laimėti lietuvių nutautinimo grovės murkdomą jaunimą.

Romuvoje beviešintį tėv. Kijauską užtiko čia atvykęs pilnas automobilis Amerikos lietuvių. Juo keliavo Irena R u s e c k i e n ė iš Wethersfieldo, Conn., Teofilė M i c k e v i c i e n ė (Gustaitytė) iš Los Angeles ir Tadas M i c k u s (Mickevičienės sūnus) su poniu, šiuo metu gyvenančiu Briuselyje. Nepaisydami vėlaus vakaro ir ilgos kelionės nuovargio, svečiai gyvai domėjosi gimnazija, apie viską teiravosi ir apžiūrėjo naujųjų rūmų patalpas. Išvykdami, Vasario 16 gimnazijai paaukojo: Ruseckienė 40,--DM ir Mickus 30,--DM.

Vykdami iš Bonos, kur dalyvavo Pabėgėlių reikalams ministerio suruoštame priėmimo pavergtųjų tautų atstovams, gegužės 11 popiet Romovon užsuko Lietuvių delegacijos Pavergtųjų Europos tautų seime ir Laisvosios Lietuvos komiteto pirmininkas Vacl. S i d z i k a u s - k a s su poniu ir PET seimo generalinis sekretorius Gadomski, ly-

dimi to Seimo biuro Bonoje vedėjo Valt. Banaičio. Vasario 16 gimnazijos direktoriu V. Natkevičius aprodė svečiams gimnazijos rūmus, bendrabutį ir Romuvos sodybą ir painformavo apie mokyklos darbą bei ateities perspektyvas. Iš Romuvos svečiai išvyko į Strasburgą dalyvauti Europos Tarybos posėdžiuose.

Gegužs 18, vykdamas į Romą, užsuko į Romuvą katalikų parapijos netoli Detroito (JAV) klebonas kun. J. Kluonius. Jis taip pat gyvai domėjosi Vasario 16 gimnazija, kalbėjosi su moksleiviais ir padarė daug nuotraukų. Kun. Kluoniui ypač patiko abiturientai.

--- x ---

M o k i n i a i p a g e r b ė m o t i n a s

Įvairiuose kraštuose motinos prisimenamos įvairiais sekmadieniais. Lietuvoje Motinos diena būdavo švenčiama pirmąjį gegužės sekmadienį, o Vokietijoje apvaikščiojama antrąjį. Atrodo, jog lietuviai išėiviai pradeda prisitaikyti prie vietos papročių.

Ir Vasario 16 gimnazijos moksleiviai suruošė kuklų, bet nuoširdų ir prasmingą motinų pagerbimą vasario 11. Minejimas pradėtas 10 val. moksleivių pamaldomis kaimo bažnytelėje. Iškilmingas šv. Mišias atlaikė ir gražų pamokslą apie žemiškąsias motinas ir dangiškąją visų Motiną pasakė gimnazijos kapelionas J. Riaubūnas. Per pamaldas buvo giedama Šv. Merg. Marijos litanija ir kitos giesmės apie Mariją. Visoms moterims, įeinančioms į bažnyčią, buvo įteikta po raudonų gvazdikų puokštelę.

Evangelikai moksleiviai taip pat meldėsi už savo motinas. Pamaldas atlaikė kun. J. Urdzė iš Bad Godesbergo.

11 val. moksleiviai su savo svečiais, kurių tarpe buvo iš arčiau ir toliau atvykusių motinų, susirinko pilies salėje. Čia visos moterys buvo taip pat apdovanotos puokštėmis gvazdikų, kuriuos įteikė tautiniais drabužiais apsirengusios moksleivės-iai.

Minėjimas pradėtas Franz Schuberto AVE MARIA. Jaunuoliškų minčių apie Motiną pateikė VII kl. mokinyš Šiušelis. Jis kalbėjo - Kiekvienas gyvis ateina į šį pasaulį per motiną, kuri myli savo vaiką begaline meile. Gimdytojos ne mažina, bet didina jos prisirišimą prie kūdikio. Motina visą gyvenimą tarnauja savo vaikui. Kol vaikai maži, gimdytojos turi nuolat prie jų budėti, atsišakdamos daugelio malonumų ir net būtino poilsio. Savo meilę vaikui motina išreiškia įvairiais būdais: netgi muša ir kitaip baudžia savo vaiką vien norėdama jam gera. Nelaimingi yra našlaičiai, nes jiems trūksta motinos meilės, taip labai reikalingos normaliam vaiko vystymuisi. Didžiulė nelaimė netekti motinos. Todėl kol jas turi, visi vaikai privalo mylėti ir gerbti. Deja, daugelis jų, užaugę apleidžia savo gimdytojas. Tai didelis nedėkingumas. Geri vaikai turi mckėti meilės skolą savo motinoms.

Baigdamas, jaunas paskaitininkas pateikė truputį duomenų apie Motinos dienos minėjimą. Šią dieną švęsti pirmoji pradėjo Amerikos Pensilvanijos valstybė 1913. Tais pačiais metais JAV-bių kongresas nutarė ją švęsti visoje Amerikoje. Po pirmojo pasaulinio karo Motinos diena pradėjo būti minima Europoje. Vokietijoje ji švenčiama nuo 1923, Lietuvoje - nuo 1929.

Po paskaitėlės IV kl. mokinė Diana Muntvilaitė paskambino Clementi Sonatiną. VI kl. mok. Birutė Gaidytė vokiečių kalba paskaitė jos pačios parašytą laišką motinai, kuriame iškelta didelė motinos meilė vaikams ir pastarųjų nedėkingumas. IV ir VI kl. moksleivės Norman-

taitė ir Sutkaiytė deklamavo eilėraščius apie motiną lietuvių ir vokiečių kalbomis. Choreografinius sugebėjimus parodė VI kl. mokiniai (dvi poros mergaičių ir pora berniukų), pašokdami jų pačių sukurta šoki.

Gimnazijos direktorius V. Natkevičius padėkojo IV-IX klasių auklėtojačs, padėjusiems suruošti Motinos dienos minėjimą, ir programos atlikėjams.

Programa truko apie valandą. Ją pranešinėjo VIII kl. mok. Radionovas.

--- x ---

Birželio 1 d. 10,30 val. Hüttenfeldo evangelikų bažnyčioje kun. J. Urdzė k o n f i r m u o s dvi Vasario 16 gimnaz. mokines Zelmą ir Irmą Dilbaites. Į religinę šventę laukiama svečių.

----- xXx -----

M Ū S Ų B E N D R U O M E N Ė J E

Hamburg - K a u k i ų b a l i u s . Šio uostamiesčio lietuviai stengiasi kaip galima dažniau susitikti ir pabendrauti. Jau seniai buvo nutarta ruošti kaukių balių, bet dėl negalėjimo gauti salės reikėjo šio sumanymo vykdymą atidėlioti iki balandžio 12.

Pasilinksminimui pasiruošta rūpestinagi: išsiuntinėta krūva kvietimų, o balius išvakarėse Angelika su Arvydu gražiais išpuošė sales. Įdomiausi vakaro programos numeriai buvo loterija ir kaukių premijavimas. Patraukliausi loterijos laimikiai - firmos Basedow-Klimaitis paaukotas televizorius ir galionas šampano, padovanotas p.p. Tomų, kurie šiai loterijai ir vadovavo. Smulkiąja loterija (tombola) rūpinosi Angelika, Lena ir kun. Vingė. Šokiams bei žaidimams vadovavo Lenonas ir Arvydas. Kaukių vertinimo komisiją sudarė Lena, Albinas, Jaunutis. Žodžiu, pareigų ir darbų pakako visiems, bet daugiausia jų teko apylinkės pirmininkui J. Valaičiui. Atvelykio išvakarės - nelabai tinkama diena kaukių baliui, užtat daugelis būkštavo, kad jis gali duoti nemažų nuostolių. Tačiau vietoje nuostolių gautas keletas dešimčių DM pelnas, taip reikalingas išdžiūvusiai bendruomenės kasai.

Köln - S u s i r i n k i m a s s u p r o g r a m a . Ne raudonomis vėliavomis nešini rinkosi gegužės 1 Bonos-Kölno apylinkės lietuviai Niehl priemiesty, o tautinėmis nuotaikomis pasipuošę. Nesuvažiavo darbininkai proletarų praeities apverkti, o lietuviškos veiklos metams gaires smaigstyti. Rinkosi Niehl parapijos salėn žymi dalis kiolniečių, šliejosi prie jų svečiai iš Wuppertalio ir net iš lietuvių centro - Romuvos. Organizatoriai apgailėstavo, kad nepasirodė taurūs veidai iš Düsseldorfo, Aacheno ar kaimynės Belgijos. O kviesti buvo visi.

Svečias kun. J. Dėdinas pamaldų pamoksle kvietė negausius maldininkus dėkingai prisiminti anos proletarų vadus, kurie vedė varguomenę į šiandieninę gerovę. Jei šiandieniniai "proletarai" susirinko Kölnė "autuoti" automobiliais, o ne apiplyšusiais autais, jauskime padėką aniems drąsiems 19-20 a. proletarų vadams, kurie nepaisė "mėlyno kraujo establishmento", o raudonu krauju laistė spartėjančią varguomenės pažangą į socialinį teisingumą. Jei šiandien Vakarų Vokietijos darbininkas sunkiai išsprendžia mįslę - nuomuoti butą su garažu ar centralšilda, dėkokime darbininkų revoliucionieriams. Jei šiandien "Kapitān" vežimo kapitonas - fabriko sargas - neįstengia apsispręsti vykti atostogauti prie Juodosios ar prie Viduržemio jūros, dėkokime proletarų masėms, kurios prakaito jūroje statė mūsų

patogystas... Skystai susirinkusiems katalikams vargonavo kilnus evangelikas muzikas Valteris Banaitis, kone katalikiškesnis už mūsų taip vadinamą "mišių išpažinėjų".

Niehl parapijos klebonas dūšios žmogus: "Šekit raktą, tvarkykitės salėje kaip išmanot!" Nedaug taip pasitikinčių kitos tautos ateiviais! Ir tvarkėsi aiščiai salės mūruose užgirtinai, užgerdami šventei pritaikintų skyčių ir pasipuošę tradicinėmis spalvomis bei nuotaikomis.

Kölno apylinkės pirmininkas stud.K.Dikšaitis (Bonn) atstatydino ligšiolinę valdybą ir išrinko tokios sudėties naująją: pirmininkas K.Dikšaitis, sekretorius J.Jasulaitis (Wuppertal), išdininkas A.Makutėnas (Andernach). Revizijos komisijoje: A.Kalfeldas (Tönisheide) ir M.Kiužauskas (Köln). Jaunimonsekcijos vadovai bus surasti vėliau, nes tame susirinkime apgailėtinai stigo jaunimo.

Ką planuoja kiolniečiai? Numato suregzti tautinių šokių būrelį. Yra muzikantas, yra lanksčių padų, nestoka senelių žavėtis jaunimėliu, kodėl tad nešokti?! Valdyba rūpinsis suaktyvinti visokių priežasčių nušaliečius, kuriems lietuviškumas nelabai skanus. Metų bėgyje numato keliskart susirinkti su lietuviška muzika ir atitinkamomis tradicijomis. Norima domėtis kultūriniais lietuvių filmais ir kt.

Mažiausias dienos lietuviukas pagerbė atvykusias mamytes - mat, tą dieną švesta ir Motinos diena. O po to Vasario 16 gimnazijos direktorius V.Natkevičius savo žodyje pasidžiaugė Kölno veikėjais, kad jie (bene pirmoji apylinkė) pakvieta patį direktorių kalbėti tautiečiams apie Vokietijos lietuviybės židinį - gimnaziją. Direktorius minoriniais tonais dėstė apie varguolę gimnaziją, kurią remia ir vokiečių spauda, ir aukštosios įstaigos, ir Amerikos aukotojai, tiktai ožiuojasi savieji, ypač išprusintieji ir inteligentai. Nevyndamas šventiškan popierin Vokietijos "bajorų" pridūrė, kad lenkmetis dar nesibaigęs: kas svetima, tas inteligentui lietuviui patrauklus mirażas. Gimnaziją abiturientus paruošia atsakančiai, jei tik turi bent apygabių jaunuolių. Gimnazija esanti stebuklas, bet reikalingas nuolatinio palaikymo.

Nuotaikas ir ūpą pakėlė gimnazijos gyvenimo filmas. Tris ketvirčius valandos gimnazijos jaunyliai ir jaunylės ekrane rodė ko verti ir ką sugeba. O sugeba jie ne tik mokslintis, bet ir daugelio nepaslančių tautiečių gerbiamai apleistą lietuviškumą jaunais pečiais ateitin nešti. Kad vokiečiai negaili šimtų tūkstančių, tai nemažas nuopelnas pačių gimnazistų, įstengusių vokiečių pareigūnams pasirodyti mažos tautos vešliomis kultūringomis atžalomis. Filmas mėgėjiškas, tačiau įpaminklinęs jau nepakartojamų kultūrveikos momentų: vienas primicijas, kelias vasaros stovyklas, eilę švenčių, kai kurių prominentų svečių broužus ir t.t.

Kölne staigmena - plakatų paroda iš sovietinės Lietuvos. Dail.A. Krivickas šen kyšt, ten kyšt ir sukombinavo didžiai vertingų ir varsingų meno ir ne meno plakatų, ale jau tokių, kuriems negaila vietos pačioje Vilniaus katedroje. Džiugu, kad pavyksta per siaurus plyšelius iš įsovietintos tėvynės sulaukti ne raudonomis žirkklėmis sukirpto meno. Linkėtina šią turtingą plakatų parodą perleisti ja besidomintioms apylinkėms: Šalia parodos susitiko dvi knygų ir laikraščių kultūros: lietuvių išeivių spaudiniai ir dabartinės Lietuvos. Abejur lietuviškas protas mielas, kur jis tikrai lietuviškas...

Schwetzingen - 8591 LS kuopos dvidešimtmetis. Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybos pirmininko inž. Jono K. Valiūno vadovaujamoji LS inžinerijos kuopa prie JAV-bių armijos gegužės 1 minėjo savo gyvavimo dvidešimtmetį. Suformuota buvo ji Darmstadte 1949 gegužės 1, o nuo 1951 vasaros yra Schwetzingeno karieivinėse. Per pirmuosius 6 metus septynis kartus keitėsi vadai: Henrikas Morkūnas, Vytautas Miliūnas, Juozas Venckus, Povilas Skučas, Algirdas Ješmantas, Marijonas Neimanas ir Viktoras Sutkus. To nepastovumo buvo įvairių priežasčių - iš dalies emigracija, iš dalies kiti dalykai. Nuo 1955 birželio 1 kuopai vadovauja inž. J.K. Valiūnas. Per 20 metų kuopoje yra tarnavę 1.100 vyrų. Dar ir šiaudien yra 3, tarnaujant joje nuo pat įsteigimo: Kazys Bendoraitis, Kazys Karpavičius ir Kramorenko. Šiuo metu kuopoje yra 124 vyrai, jų 70 nuošimčių lietuviai. Šalia vado yra dar 4 karininkai: Kazys Bendoraitis, Vladas Lukošius, Juozas Račkauskas ir Jonas Stuknys. Kuopos rėmuose veikia lietuvių bendruomenės apylinkė, turinti 40 su viršum narių. Apylinkės valdybai pirmininkauja Mikas Miniauskas. Kai kurie vyrai priklauso kitoms apylinkėms, ten kur gyvena patys ar jų šeimos. Pav., Weinheimo apylinkės valdybos pirmininkas Antanas Žolynas yra 8591 kuopos narys.

Lietuviškajame Vokietijos gyvenime 8591 LS kuopa vaidina ir tebevaidina reikšmingą vaidmenį, ypač remdama Vasario 16 gimnaziją ir kitokią veiklą. Tarp 1952 - 1968 metų Vasario 16 gimnazijai įteikė DM 14.267,26 grynais, o šalia to atliko daug darbų, ar tai tvarkant parką, ar statant naujuosius gimnazijos rūmus, ar talkinant kituose ūkiškuose darbuose. Tautos fondui surinkta per tą patį laiką DM 2.753,64, buvusiųjų narių šalpai 10.780,74. Kai savo laiku visos lietuvių LS kuopos rengdavo bendrus Vasario 16 minėjimus, tai 8591 LS kuopa jiems išleido DM 3.651,90.

Kuopa turi savo knygyną, kuriame yra tokie kapitaliniai veikalai, kaip Lietuvių enciklopedija ir Mūsų Lietuva. Skaityklai prenumeruojami Aidai, Darbininkas, Dirva, Europos Lietuvis. Kuopos salėje yra stilingas pačios kuopos dirbtuvėje padarytas altorius ir taip ten kas antrą sekmadienį įrengiama koplyčia katalikų pamaldoms. Darmstadte bebūnant, buvo sava koplyčia ir savas kapelionas, kuopos narys tėv. Alfonsas Bernatonis. Vėliau į Schwetzingeną eilę metų laikyti pamaldų atvažinėdavo kunigai iš Sielovados centro Dieburge, o dabar tai atlieka kun. Bronius Liubinas iš Kaiserslauterno. Yra sudarytas parapijos komitetas, į kurį įeina Bronius Skapas, William Valaitis ir Antanas Žolynas.

Neužmirštami ir mirusieji. Schwetzingene palaidotųjų kapus kuopa rūpestingai globoja, ant jų pastatyti paminklai, Vėlinių proga susirenkama pasimelsti.

Kuopoj veikia gana stipri futbolo komanda, yra šachmatininkų, o vadas Valiūnas yra pagarsėjęs pistoleto šaulys, laimėjęs eilę kartų pirmas vietas net visame Baden-Württembergo krašte.

Dvidešimtmetis buvo iškilmingai atšvęstas gegužės 2. Į gražią "Frankeneck" svetainę susirinko dauguma kuopos narių su šeimomis ir nemažas būrys svečių. Jų tarpe buvo du amerikiečių armijos pulkininkai, eilė kitų laipsnių kariškių, LS štabo karininkai latvių, lenkų ir vokiečių tautybių, o taip pat eilė kitų kuopai kokiu nors būdu artimų asmenų. Vadas Valiūnas pasakė trumpą kalbą, atžymėjo ilgamečius kuopos tarnautojus ir pareiškė viltį, kad kuopa dar ilgai gyvuos ir atliks daug naudingų darbų. Tą viltį tenka paversti linkėjimu, nes daliai vyresnio amžiaus viengungių kuopa yra tapusi sunkiai bepakeičiamais namais.

Stuttgart - M o t i n o s d i e n a . Minėjimą ruošė Moterų klubas ir apylinkės valdyba gegužės 4, t.y. pagal lietuvišką tradiciją pirmąjį gegužės sekmadienį.

14 val. kapelionas K.Senkus atlaikė pamaldas ir pasakė pamokslą, kuriame iškėlė moralines motinos pareigas.

15 val. Stuttgarto apylinkės valdybos sekretorė J.Krasnauskienė atidarė minėjimą. Paskaitą apie svarbiausią lietuviškos motinos išsivijoje uždavinį - lietuviškos išlaikymą šeimoje - skaitė Alina Grinienė iš MÜNCHENO. Ji išvardino visą eilę konkrečių dalykų, kurie sąmoningoje šeimoje yra savaime suprantami ir kuriuos vykdant nėra jokio pavojaus, kad aplinka nutautintų jaunimą. Taigi, kalti lietuviai tėvai, ypač motinos, jeigu su vaikais tenka kalbėtis vokiškai ir jei vaikai savęs klausia, kodėl jie turi būti lietuviais. Tik šilta, jauki lietuviška dvasia šeimoje laiduoja mums lietuviškai susipratusį jaunimą.

Meninėje dalyje apylinkės pirmininkas K.Šimanauskas paskaitė "laišką motinai", o Šimanauskienė, Repšienė ir Grinienė, kun.Šenkui padalydinti, padainavo 3 liaudies dainas. Po to prie gausiai "mamytės pyragais" apkrautų stalų motinos buvo apdovanotos gėlėmis, saldumynais ir kit.

ROMUVA - Gegužės 10 d. 13,30 val. Vasario 16 gimnazijos patalpose įvyko visuotinis Vokietijos Lietuvių bendruomenės j a u n i m o s e k c i j o s susirinkimas, kuriame dalyvavo visi jos nariai (Jaunimo sekciją sudaro Kr. valdybos, Vasario 16 gimnazijos, skautų ir skaučių, Lietuvių studentų sąjungos, Ateitininkų studentų ir moksleivių, Katalikų ir evangelikų Bažnyčių ir Evangelikų jaunimo ratelio atstovai), "Jaunimo žodžio" redakcija ir keletas svečių. Susirinkimui pirmininkavo Jaunimo sekcijos pirmininkas kun.V.Damijonaitis, sekretoriavo E.Budrys.

Iš kun. Damijonaičio pranešimo apie praeitų metų veiklą susirinkimo dalyviai patyrė, jog praėjusią vasarą buvo surengtas Europos lietuvių jaunimo suvažiavimas Romuvoje. Sąskrydis laikytinas nusišėkusių, nors iš laukto 150 asmenų teatvyko apie 50, tuo tarpu kai į tuoj po to vykusią Studijų savaitę susirinko daugiau jaunuolių. Suvažiavimas kainavo 2.197,94 DM, iš kurių 1.728,--DM padengė Ackermano draugija. Gimnazija davė pigiai maistą ir dykai patalpas. Sušaukti 3 visuotini Jaunimo sekcijos susirinkimai, o valdyba posėdžiavo dažnai. Laidžiamas "Jaunimo žodis", kurio redakciją dabar sudaro Kr. ir Vyt.Brazaičiai ir G.Bauras.

"J a u n i m o ž o d ž i o" redakcijos pranešimą padarė Vyt. Brazaitis. Išleisti 5 "Jaun.Ž." numeriai. Redakcijos vardu jis pateikė susirinkimui tokius reikalavimus: Laikraštėlio redakcija tvirtinama vienieriems metams. Jaunimo sekcija turi išsipareigoti prie kiekvieno "Jaun. žodžio" numerio išleidimo prisidėti po 200,--DM ir nesikišti į redakcijos darbą. Redakcija vieną kartą per metus pateikia atskaitomybę Jaun. sekcijai. Redakcija stengsis "J.Ž." padaryti periodiniu leidiniu ir išlaikyti diskusinį jo pobūdį. Redakciją sudaro 4 asmenys, kurie išsirenka atsakingąjį redaktorių. Kiekvienas redakcijos narys vadovauja vienam skyriui, už kurį jis atsakingas. Jei redakcija negaus prašomų 200,--DM, ji kreipsis į vokiečių įstaigas, kurios pažadėjo paramą, jei "Jaun.Ž." taps nepriklausomu nuo Bendruomenės laikraščiu. Kiekvienu atveju dabartinė redakcija leis laikraštį jaunimui tuo pačiu vardu savarankiškai arba prisijungs prie PLB Stuttgarto apylinkės.

Susirinkimas nutarė "Jaun.Ž." finansinius reikalus pavesti tvarkyti sekcijos valdybai, o redakcijai palikti tik laikraštėlio redagavimo darbą.

Kontrolės komisijos pranešimą perskaitė V. Bartusevičius.

Nutarta Jaun. sekcijos valdybos sąstatą padidinti vienu nariu. Į valdybą išrinkti: K. Dikšaitis, kun. V. Damijonaitis ir P. Nevulis. Kandidatai - V. Brazaitis, V. Endriukaitė ir G. Radionovas. Pagal statutą, į valdybą įeina Kr. valdybos narys jaunimo reikalams A. Šmitas.

Į Revizijos komisiją išrinkti V. Bartusevičius ir dr. V. Lénertas, kandidatais - Fr. Škėrys ir A. Veršelis.

"Jaunimo žodžio" redakcijos patvirtinimo klausimas sukėlė daug ginčų. Jos darbas susilaukė ne tik pagyrimų, bet ir priekaištų. Diskusijų metu buvo pasiūlyta pavesti sekc. valdybai sudaryti naują redakciją ir keletas projektų, kokiomis sąlygomis palikti dabartinę. Pagaliau sutarta palikti dabartinę redakciją toliau dirbti be sąlygų, nenustatant jos kadencijos laiko, ir papildyti jos sąstatą dviem naujais nariais - ligšioline bendradarbe V. Endriukaite ir dr. V. Lénertu.

Naujai valdybai pavesta paruošti Jaun. sekcijos perorganizavimo bei statuto pakeitimo projektą. Pageidauta, kad kiekvienais metais būtų surengtas Vokietijos lietuvių jaunimo suvažiavimas, kad jaunimas būtų įtrauktas į vargo mokyklų darbą, kad sekc. valdyba palaikytų tamsesnius ryšius su sekcijos nariais ir plačiau informuotų visuomenę apie jaunimo veiklą per Kr. valdybos Informacijas.

Naujoji valdyba taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas kun. V. Damijonaitis, vicepirmininkas A. Šmitas, išdininkas K. Dikšaitis ir sekretorius P. Nevulis.

--- x ---

Rinkimų į Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybą atgarsiai

Vienos partijos lapelis rado reikalą užpulti Vokietijos Lietuvių bendruomenės tarybos prezidiumą, šitaip rašydamas:

"Nekultūringą ir bendradarbiavimui kenkiantį metodą pavartojo dr. J. Grinius, renkant krašto Valdybą: jis iškilmingai tvirtino turįs M. Kiužausko, kuris buvo išstatytas kandidatu į Valdybą, sutikimą būti renkamam. Pasirodo, kad M. Kiužauskas, kaip jis dar tos pačios dienos vakare raštiškai patvirtino, buvo davęs sutikimą kandidatuoti tik į Kontrolės komisiją. Ko siekiama šitokiais metodais?"

Iš tikro negražūs yra metodai tų asmenų, kurie tą patį vakarą (kovo 16) po rinkimų į Kr. valdybą įkalbėjo ar privertė p. Kiužauską atšaukti duotą sutikimą, nes minimas tautietis š. m. kovo 9 buvo parašęs šitokią raštą: "Vokietijos Lietuvių bendruomenės tarybai. Sutinku būti renkamas į centrinius Vokietijos Lietuvių bendruomenės organus. Kiužauskas". Kuo gi šio asmens išrinkimas į Kr. valdybą buvo nekultūringas ir kenksmingas bendradarbiavimui?"

Dr. J. Grinius

Tarybos prezidiumo pirmininkas

Mainz - Nauja valdyba ir protestas.

Visuotinis Mainz'o apylinkės narių susirinkimas gegužės 18 išrinko naują apyl. valdybą: pirm. J. Matulaitis, sekretorius J. Kriščilūnas, (65 Mainz, Frauenlobplatz 7), išdininkas Ant. Staniulis, kandidatas J. Lasys. Revizijos komisija: pirmininkas J. Černius, narys Bir. Paltarokaitė, kandidatas A. Smith.

Tame pačiame susirinkime vienbalsiai priimta šio turinio rezoliucija:

"PLB Mainz'o apylinkės metiniame narių susirinkime, susipažinus su Garbės Teismo sprendimu ir per Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft e.V. Ortsgruppe Stuttgart laikraštėli SAVI daro-

mais kaltinimais, kad renkant dabartinę PLB Krašto Tarybą buvo nepaisomas apylinkės narių laisvos valios pareiškimas, Mainz'o apylinkės susirinkimas prieš tai griežtai protestuoja ir pareiškia, kad Mainz'o apylinkėje rinkimai buvo praversti pagal narių valią. Šį susirinkimo pareiškimą nutarta prašyti paskelbti PLB Krašto Valdybos Informacijose."

Juozas Matulaitis
Susirinkimo Prezidiumo Pirmininkas

Juozas Kriščiūnas
Prezidiumo Sekretorius

--- x ---

M i r u s i e j i

Kaiserslautern - Gegužės 20 čia mirė Leonas M a r k e v i č i u s . Buvo gimęs 1908 spalio 26 Šiauliuose. Trumpą laiką tarnavo vietos LS lietuvių kuopoje. Palaidotas gegužės 23 Kaiserslauterne. Laidojimo apeigas atliko kun.Br.Liubinas.

München - Balandžio 28 senelių prieglaudoje mirė seniausia Müncheno apylinkės, o tur būt ir visos Vokietijos Lietuvių bendruomenės narė Ieva B i l i o t a i t i e n ė . Palaidota Waldfriedhof kapinėse. 20 su viršum metų buvo paraližuota. Paliko ištekėjusią dukterį JAV-bėse. Buvo gimusi 1873 gegužės 23 Baraviškių kaime, Paežerėlių parap.

--- x ---

P r a n e š i m a i

Europos lietuvių S t u d i j ū s a v a i t ė įvyks liepos 13 - 20 Bad Godesberge, Annabergo pilyje (prie Bonos). Savaitės moderatorium - Vasario 16 gimnaz. direkt.V.Natkevičius. Paskaitas skaitys: V.Banaitis (Bona), V.Bartusevičius, MA.(Romuva), dr.K.J.Čeginskas (Uppsala), prof.J.Eretas (Bazelis), prof.A.Greimas (Paryžius), dr.J.Grinius (Münchenas), prof.Z.Ivinskis (Bona), kun. prof.J.Juraitis (Sittenas, Šveicarija), V.Natkevičius, MA.(Romuva), dr.J.Norkaitis (Stuttgartas), kun.J.Urdze (Bad Godesbergas). Savaitės rengimo komisija: kun.V.Damijonaitis, B.Girdvainytė, Alina Grinienė ir M.Landas.

B e n d r u o m e n ė s i r š v i e t i m o d a r ū u o t o j ū suvažiavimas-seminaras įvyks birželio 13-15 Romuvoje. Ta proga Vasario 16 gimnazija duos Joninių programą.

V a i k ū v a s a r o s s t o v y k l a rengiama liepos 20 - rugpiūčio 10 Romuvoje. Priimami visi lietuvių vaikai nuo 10 iki 14 metų amžiaus. Tėvai, norintieji savo vaikučius siųsti į stovyklą, prašomi kuó greičiau įregistruoti juos apylinkių valdybose.

V a s a r i o 16 g i m n a z i j a i r e i k a l i n g a s ū k v e d y s . Prašymus siųsti direktoriaus vardu.

INFORMACIJOMS l e i s t i a u k o j o :

Ada Janušauskienė iš Lintorfo 25,--DM, J.Venys iš Schönnenbergo (Miesau apylinkės sekretorius) ir O.Kieselbach iš Büsum/Holst. po 20,--DM, J.Makauskis iš Somerset, N.J.(JAV) 5,--dol. ir K.Žutautas iš Augsburgro 10,--DM. Ačiū.

A.a.E.SIMONAIČIO paminklui statyti ir atsiminimams leisti aukojų: St.S. iš Hanau/M., Šveicarijos Lietuvių Bendruomenė per išdininę dr.J.Pečiulionytę, Otto Kyzelbachas iš Büsum ir dr.jur.A.Gerutis iš Berno (Šveicarija) po 20,--DM, Pesių šeima iš Fairfield,Conn.(JAV) 20,--dolerių, 2040 LSCo klubo valdyba Darmstadte 100,--DM, 2040 LSCo Darmstadte atskiri nariai 100,--DM, Lietuvių Klubas,Hamburg-Lübeck per Vilių Endrikaitį 50,--DM, V.Endrikaitis iš Lübecko asmeniškai 15,--DM ir maj.J.Černius iš Mainz-Gonsenheim 25,--DM.